

Izhaja vsak dan zjutraj razved v pondeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1—, mesečna narodnina Din 20—, za tujino Din 80—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 28. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71.

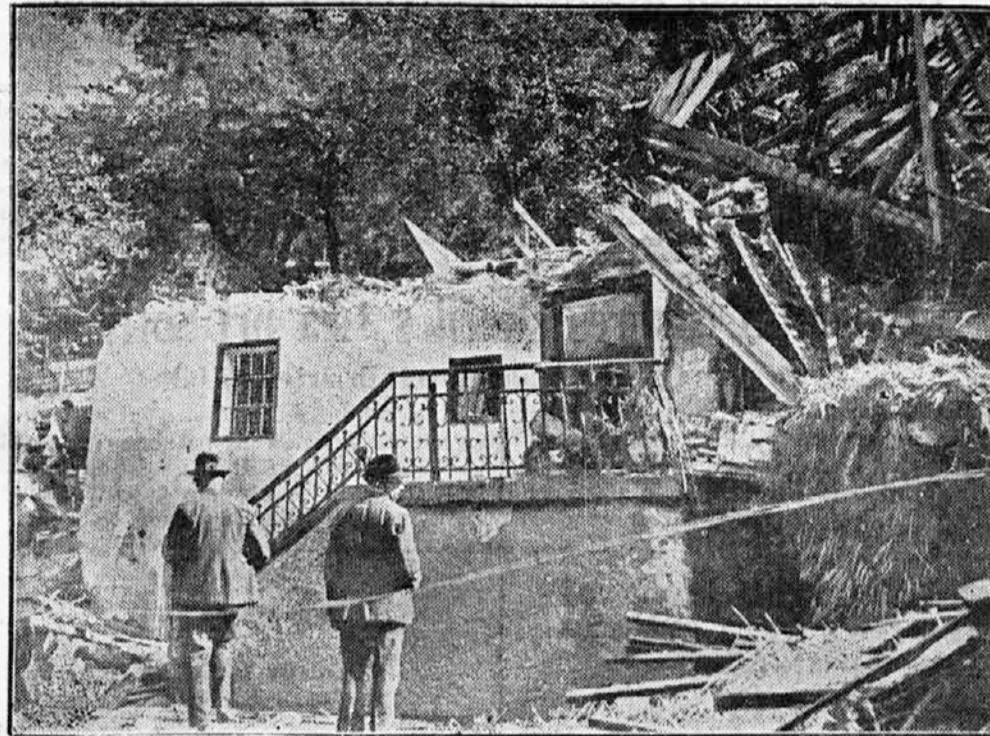
Št. 64

Ljubljana, sobota, dne 16. avgusta 1930

Leto I.

Jugoslovan

Podrobnosti katastrofe - Grozen pogled na razvaline treh delavskih hiš - Vzrok nesreče v naravi terena in zadnjih nalin - Pomoč nujno potrebna

Ostanki vhoda hiše Alojzija Novaka.

Jesenice, 15. avgusta. Leto 1930. je leto elementarnih nezgod. Po drugih cvečnih krajih močni potresi rušijo mesta in lepa naselja, drugod silne nevihte pokončujejo vse poljske pridelke. Tudi naši kraji niso izvzeti. Od junija dalje veležijo kronisti neprestane nevihte in druge nezgode. Lepi in naprednajoči trg Jesenice stoji danes pod težkim vtirom velike katastrofe, ki je sicer težko zadela za enkrat samo 3 poštenje in marljive delavce KID, skrbne družinske glavarje, ki so si s svojimi trdimi žulji zgradili domače ognjišče tam na pobočju gozdnega hriba Merica, ne dače od orožniške postaje in občinske hiše, ležeče še ob glavnih cestah.

V slutnji katastrofe

Jesenička občina je sklenila, da zgradi moderen vodovod. Sklenjeno je bilo, da se zgradi vodovodni rezervoar ne dače — približno kakih par sto metrov nad hišami, ki so postale danes ruševine. Pred približno dvema mesecema je bil političen lokalni ogled, kakor to predpisujejo gradbeni predpisi za stavbe in druge naprave. Politična komisija je pregledala teren. Že takrat so posestniki opozarjali na nezanesljiv teren za zgradbo vodovodnega rezervoarja ter izražali bojanjenje, da pride enkrat do večje katastrofe. Zadnje dni pa so opazovali, kako se počasi zemlja premika niz dol s hriba Merice, ki je obraščena drugače s smrekami, a je obenem skalovita.

Jesenička občina sama je pred dnevi naprosila univ. prof. dr. Karla Hinterlechnerja, da kot geolog - strokovnjak prouči teren in nasvetuje primerne varnostne ukrepe. G. prof. dr. Hinterlechner je prišel v soboto na Jesenice, da bi proučil z geološkega vidika ves teren, na katerem se je že začel graditi rezervoar. G. profesor sam pa je bil očividec grozne katastrofe.

Lepe delavske hiše

so si bili nedavno zgradili nižje od mesta, kjer se je začel graditi rezervoar, nekateri delavci. Zgradili so si svoja lična domovinjanja.

Alojzij Novak, po domače Glorija z družino,

Peter Klemenc, po domače Rekl z družino,

Valentin Hrovat, po domače Zimovec z družino, vsi delavci Kranjske industrijske družbe. V njih neposredni bližini, a平行no z njih hišami so si postavili svoje mične hišice še

Valentin Hrovat II. z družino,

Blaž Klinar, brat ljubljanskega kanonika in stolnega župnika dr. Klinarja in

Katarina Pucelj, vdova.

Prijeten je bil pogled na to delavsko konjenico, ki je živel v miru in delu. Vse hi-

še in hišice so bile lastnikom v pravo veselje, katero pa jim je grenila težka bojazen, da postanejo enkrat grobišče, ker so domačini že davno slutili, da se bo hrib Merica počasi sesul.

Kopanje rezervoarja

Kmalu po končanem političnokomisijo-nelnem ogledu, kakih štirinajst dni pozneje, so pričeli delavci s kopanjem globoko jame za vodni rezervoar. Izkopani material, ilovico, so vozili nižje od rezervoarja na rahli svet, ležeč kakih 50 do 60 m nad hišami. Bila je ogromna masa. Navozili so k rezervoarju tudi mnogo cementa in gramoza, da bi nato pričeli z betoniranjem rezervoarja samega. Zadnje dni so delo močno ovirali silni nalivi, ki so teren sploh močno zrahljali. Navoženega je bilo tam na kup do 20 vagonov materiala in zemlje.

Ko so delavci kopali jamo, so se prizadeti lastniki hiš znova pritožili na sresko načelstvo v Radovljici ter opozarjali na nevarnost. Prizadeti Valentin Hrovat je vašemu poročevalcu izjavil, da so dnevno opazovali, kako se je ogromna skala, tehtajoča okoli 20 ton, začela počasi pomikati niz dol. Vsak približno za pol metra. Vsak dan približno za pol metra. Na skalo je bil navožen ves oni material in izkopa na zemlja.

Delavci izpraznjujejo hiše

Ker so prizadeti posestniki slutili pretečno nevarnost, so že preteklo soboto in nedeljo iz previdnosti izpraznili svoja stanovanja ter se preselili na Jesenice k svojim znancem in prijateljem. Mnogi Jeseničani, resnici na ljudu, so bili zelo nejevoljni — vsaj tako izjavljajo oškodovanci, — ker so smatrali to, ko da kljubujejo in demonstrirajo proti napravi vodnega rezervoarja. Prišlo je včeraj ob 11:45 do

težke katastrofe.

Ob tem času so namreč opazili, da se je začela velikanska skala sprva počasi valiti ali bolje drčati proti delavskim hišam. Po trgu se je bliskovito razširila alarmantna vest, da se skala kotali proti hišam. V strahu so ljudje od daleč gledali, kakšen bo učinek. Sprva je skala niz dol drčala prav počasi kot cestni valjar, a pozneje se je z velikanskim truščem zvalila proti Reklovi hiši. Skala se je v sredo hiše naravnost zapicila. Začelo se je strašno pokanje, treskanje in lomljenje. Hiša se je razpolovila, kot bi jo presekal na dvoje. Kmalu nato pa se je dvignil v zrak gost prah, kakor da bi eksplodirala granata največjega kalibra. Tako se je vsaj izrazil star vojak. Na hišo pa je bil tudi silen zračni pritisk, ki je povzročil rušenje hiše. Tresk

se je čul daleč naokrog, celo onstran Save. Vse je vztrpelalo. Obenj sošedni hiši sta takrat že stali. Kmalu nato pa sta postali ruševini tudi obe sošedni hiši, to je Hrovatova in Novakova. Za velikansko skalo je namreč drsela ogromna masa zemlje s kamenjem in manjšimi skalami. Vsa ta masa je naravnost zasula vse tri hiše.

Ljudje so hiteli iz sošednih hiš nositi vse, kar so mogli še rešiti.

Bil je naravnost grozen pogled na razdejanje. Silni zračni pritisk je bilo čutiti kakih 60 m na širino in daljavo. Ves čas trajajoče katastrofe so imeli ljudje občutek, kakor da bi besnel najhujši potres. Z lavino so se tudi niz dol valile mnoge

jelke in drugo drevje, ki je potem zakril porušene hiše.

Mnogi zatrjujejo, da so katastrofo pospešili tudi zadnji naliivi. In jeseniško prebivalstvo, ki globoko sočutuje v vsemi prizadetimi družinami, ni brez bojazni, da bi utegnile priti v nevarnost še druge hiše, ki so sedaj ostale nepoškodovane.

Kliko znaša celotna škoda, se ne more sedaj še točno ugotoviti, ceni pa se na 3 do 500.000 Din.

Včeraj popoldne je bila na licu mesta komisija. Sreski načelnik dr. Vidmar iz Radovljice si je z dvema funkcionarjem banske uprave ogledal strašno razdejanje.

Pomoč prizadetim marljivim delavskim družinam je nujna.

Krvava tragedija na italijanski meji

Dramatično zasledovanje beguncev po miličnikih - Umor in samomor par metrov od zasledovalcev

Trst, 15. avgusta. Današnji »Popolo di Trieste« poroča:

Pred nekaj dnevi so trije italijanski državljanji pri Studenem blizu Postojne skušali skrivoma prekoračiti italijansko-jugoslovansko mejo. Bili so to mesarski pomočnik Josip Gradischer, Humbert Sestan in njegovo dekle Mentana po menu. Odpravili so se po noči skozi gozd, pa sta jih nenadoma ustavila dva fašistovska miličnika, ki sta skočila izza grmovja, kjer sta prežala na ubežnike.

Begunci so bili za trenutek presenečeni, toda hipoma so se spustili v blazen beg proti meji, ki je bila komaj še kakšnih stop ali dvesto metrov oddaljena. Miličnika sta jih zasledovala in zares tudi vlovila Gradiščerja. Odpeljala sta ga v Studeno. Se tisto noč ga je zaslil povelenik miličniške obmejne straže, a Gradiščer je izpovedal le svoje ime in poklic, o ostalih dveh pa ni črnih besed.

Miličnika, ki sta ujela beguncia, in vkljenjeni begunc so se drugo jutro odpravili proti Postojni. Nebo so zakrivali temni oblaki in od časa do časa se je ulival na gozdove dež. Tiho so stopali po tematni poti. Nenadoma je v goščavi kriknil ženski glas: »Beži, beži, za nama so!« Med drevjem sta se pokazali dve postavi, ki sta se prijeli za roki in naglo bežali proti meji. Bila sta Gradiščerjeva tovariša, ki sta se, bog ve zakaj, zadržala čez noč v gozdu na italijanskem ozemlju. Miličnik Mesiano se ni pomisljal za hip, naglo je snel puško z rame in ustrelil v zrak. Tedaj se je Sestan obrnil, skočil za drevo in začel na slepo srečo streliati iz revolverja. Oddal je štiri strele, a cilja ni zadel. Miličnika sta tedaj

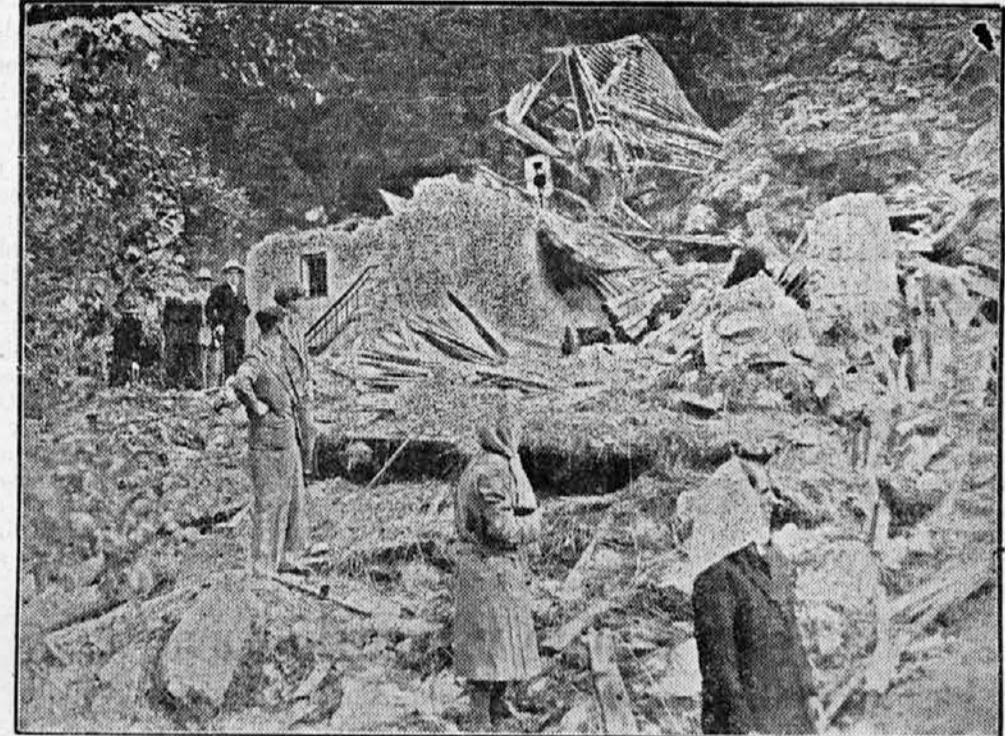
pustila vkljenjenega Gradiščerja, se vrgla na tla in se počasi plazila proti upornima beguncem. Tedaj sta Sestan in njegovo dekle skočila v bližnji jarek in napeto čakala napada.

Miličnik Mesiano se je plazil naravnost proti njima, njegov tovariš pa je jarek neopazeno obšel. Hkrat sta se pojavila pred beguncem, ki nista pričakovala, da ju bo sta napadla kar dva nasprotnika. Mahoma sta se v trenutku razburjenja odločila. Sestan je nastavil orožje ob teme dekleta in sprožil, trenutek nato je še sam sebi vzel življenje z zadnjo kroglo, ki je ostala v njegovem revolverju.

Miličnik Mesiano je ostal pri obeh smrtno ranjenih ubežnikih, njegov tovariš pa je spremjal Gradiščerja, ki je stal ves ta čas bled in, ne da bi si mogel pomagati, ob strani, nazaj v Studeno. Kmalu potem je prihitelo na mesto, kjer se je izvršila tragedija, nekaj miličnikov. Sestan je bil že mrtev, Mentanova pa je umirala. Naglo so ju odnesli v postojnsko bolnišnico, toda tu je kmalu potem izdhnilo tudi dekle.

Zanimivo pa je pri vsem tem, — prav tržaški list, — da je bil Sestan ponarejvalec italijanskih deset- in dvajsetlinskih srebrnikov in so ga oblasti že štiri mesece iskale. Njegovo mater so pred meseci zaprlj, ker je razpečaval ponarejen denar. Sedaj je slučaj nanesel, da so našli njegovega pomagača, pa tudi njega samega in njegovega dekleta, čeprav je tik pred aretacijo vzel sebi in njej življenje.

Razširjajte Jugoslovana!

Razvaline Kiemeničeve hiše, kamor se je zavila ogromna skala.

Svečanosti evharističnega kongresa v Zagrebu

Po svečani pontifikalni maši so se vršila ves dan slavnostna zborovanja - Vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in sv. očetu

Zagreb, 15. avgusta. Današnje svečanosti evharističnega kongresa so se začele s svečano pontifikalno mašo ob 8. zjutraj, ki jo je daroval prevzvišeni nadškof dr. Ante Bauer. Mašo so najavili z zvonjenjem zvonov vseh zagrebških cerkva. Na vseh trgih in sprehajališčih so bili razmeščeni megafoni in zvočniki, ki so razglašali vse podrobnosti svečanosti.

Ob 10. dopoldne je bilo v veliki dvorani Zagrebškega zbora svečano zborovanje. Vse ulice, ki vodijo do zebra, so bile polne ljudstva. Okrog 10. je prišel v dvorano nadškof dr. Bauer s papeževim odposlancem nuncijem msgr. Pelegrinettijem, z vsem episkopatom in z mnogoštevilnimi drugimi cerkevnimi dostojanstvenimi. Navzočno občinstvo je prišlo navdušeno pozdravilo. Za vlogo je bil navoč načelnik v pravosodnem ministrstvu g. Petrović in načelnik katoliškega oddelka g. Čičić. Od inozemskih delegacij so vzbudili pozornost posebno zastopniki francoskih katolikov, med njimi zlasti dr. Berger, ki je bil okrašen s francoskimi odlikovanji. Prisoten je bil tudi zastopnik ameriških katolikov škof dr. Noll iz Indianopolsa. Poljske katolike je zastopal g. Leopold Bilko, Čehoslovake g. Ladislav Zamíkáil iz Olomouca, gradiščanske Hrvate župnik Horvat, Slovake škof Paul Jantausek, ukrajinske grške katolike pa dr. Gojdič. Navzočni so bili tudi novinarji zagrebških, beograjskih in ljubljanskih uredništv, dalje dopisnik »Kuriera Warszawskiego« in »Rzeczy Pospolite«.

Ko je episkopat zavzel svoja mesta, se je začelo svečano zborovanje. Prvi je spregovoril predsednik pripravljalnega odbora dr. Premuš, ki je imel daljši govor, v katerem je podčrtal pravi pomen svečanosti. Predlagal je sporazumno z zagrebškim nadškofom, da se za predsednika zborovanja izbere g. Franjo Kukuljević, veliki župan v pokolu, za podpredsednika dr. Korošec, vseučiliški profesor v Ljubljani, in dr. Markulin, odvetnik iz Zagreba, za

Velike poplave v Vipavski dolini

Vipava poplavljena en meter na visoko - Polja in ceste pod vodo

Gorica, 15. Veliki naliivi v poslednjih dneh so povzročili, da je Vipava začela predvčerajšnjem naglo naraščati. Preko noči je prestopila svoje nizke bregove in se razlila čez polja in njive. Zalila je vipavski trg. Na glavni cesti v Vipavi je povodenj dosegla višino enega metra.

Med Bukovico in Renčami je voda razdrala cesto. Ves promet je ukinjen. Glavna cesta je na tem mestu preplavljena v dolžini petih kilometrov. Električna centrala v Renčah je docela izolirana. Proti večeru je začela voda padati, a je bila povodenj

Kriza brezposelnosti v Italiji

V enem letu je postala dvakrat večja

London, 15. avgusta. Rimski dopisnik lista »Daily Herald« je postal svojemu listu poročilo, v katerem pravi, da je brezposelnost v Italiji v letošnjem letu mnogo večja, nego je bila v letu 1929. Posebno v letošnjem poletju je opažati, da je kriza brezposelnosti hujša nego v odgovarjajoči dobri leta. Dne 30. junija 1929. so šteli 198.325 brezposelnih od 3.093.005 članov fašistovskih sindikatov, ki so zavarovani. Letos t. j. 30. junija t. l. pa je dosegalo to število 322.299 oseb, kar pomeni porast brezposelnosti 66-71%.

Dopisnik pripominja, da v navedeno šte-

Nov govor nemškega ministra Wirtha

»Če bo šla gospodarska kriza tako dalje, bo Youngov načrt neizvršljiv«

Berlin, 15. avgusta. d. Državni notranji minister dr. Wirth je imel v Liednitzu volilni govor, v katerem je med drugim rekel: »Če bo gospodarska kriza še dalje tako napredovala, potem je Youngov načrt neizvršljiv. Nima pa nobenega pomena, če agitatorji sedaj govore proti reparacijskim plačilom. Kdor ve kako drugo pot, kakor politiko sporazumevanja, naj le stopi na-

Poljska protestna nota je bila izročena

Običajne reakcije nemškega tiska

Berlin, 15. avgusta. AA. V zvezi s protestno noto, ki jo je poslal v Berlin poljski minister zunanjih zadev Zaleski proti govoru državnega ministra Treviranusa, piše »Berliner Tageblatt«: Ostri ton, ki v njem govori g. Zaleski, ima očividno namen paralizirati spoznanje vsega naroda, kako neznenen položaj je ustvarila versaska pogodba. Borba, ki jo začenja Poljska, je borba proti potrebi človeštva po miru, proti človeški skupnosti, proti logiki dejstev in proti moralni pravici. Ostri ton g. Zaleskega kaže, da se zaveda tega, da se bori na majavih teh. — »Vossische Zeitung« kritizira metodo proglašenja težkega položaja v poljskem koridorju kot ne-

Sneg v okolici Pariza

Pariz, 15. avgusta. d. V Poissyju na robu saint-germainškega gozda je včeraj zapadel sneg. Kaj takega v tem letnem času ljudje tam sploh ne pomnijo.

8 milijonov za most na Zidanem mostu

Beograd, 15. avgusta. Prometno ministrstvo je v sporazumu s finančnim ministrstvom odobrilo kredit 8 milijonov dinarjev za dograditev novega mostu pri postaji v Zidanem mostu.

Curiško devizno poročilo

Curih, 15. avg. Beograd 9-12875, Pariz 20-22, London 25-0425, Newyork 514-10, Bruselj 71-85, Milan 26-08, Madrid 55-40, Amsterdam 207-15, Berlin 122-77, Dunaj 72-65, Sofija 3-725, Praga 15-25, Varšava 57-70, Budimpešta 90-19.

Razmerje med Francijo, Jugoslavijo in Italijo

Bivši italijanski poslanik Sforza o pošteni volji Francije

Pariz, 15. avgusta. AA. Razpravljač o razmerju med Francijo in Italijo ugotavljivši italijanski minister Sforza v »Revue de Paris« med drugim tolje: Ne najdem nepoštenosti francoske vlade. Briand je Mussoliniju dal dovolj časa, da spravi s poti nesporazumjenje z Jugoslavijo, takrat, ko je Briand poldrugi mesec pred podpi-

som konvencije z Jugoslavijo 11. novembra 1927 javil rimski vladni pogodbni pogoje, pod katerim je bila sklenjena. Če bi tisk v Italiji mogel svobodno povedati prebivalstvu, kaj vse je Briand storil, da omogoči Italiji ohranitev položaja, do katerega ima pravico, bi se videlo, da je g. Briand resnično govoril in sicer na nedvoumen način.

Angleška eskadra v romunskih vodah

Poset je v zvezi z načrtom ustanovitve pomorske baze v Črnem morju

Bukarešta, 15. avgusta. d. »Adeverul« komentira bližnji poset angleške mornarice v Costanii na ta način, da se ta poset ne izvrši na povabilo romunske vlade, temveč na lastno inicijativo Anglike. Poset naj bi bil v zvezi z znamen svoječasnim imenom Anglike, da v Črnem morju ustanovi mornariško bazo. »Adeverul« spominja na to, da se je neki angleški admiral

zaradi študija, ali je gradba možna, tri mesece mudil v Romuniji. Poset angleške mornarice hoče tudi podčrtati angleške želje glede izvršitve gradbenih del, da katera se kakor druge države interesira močno tudi Francija. Po »Adeverulu« naj bi bil poset angleške mornarice tudi demonstracija proti temu, da so sovjetske bojne ladje svoj čas preplule Dardanele.

Komunistični agitatorji streljajo na policijo

En agitator mrtev, drugi težko ranjen

Beograd, 15. avgusta. AA. Uprava policije v Zagrebu je 14. t. m. dopoldne zasedla Goljek in pripravila zasedo, da prime nekatere komunistične agitatorje, ki so se tam skrivali. Ob 11. uri je padel v zasedo policijskih organov eden izmed agitatorjev, ki je policiji znan pod skrivnim imenom Stanko, a malo od njega je policija

dobila njegovega druga, ki ji je bil znan pod imenom Aga. V trenutku, ko so policijski organi stopili k Stanku, da ga primejo, sta oba komunistična agitatorja začela streljati, nakar so policijski organi odgovorili z ognjem. Pri tem je Stanko našel smrt, Aga pa je bi hudo ranjen.

Orijentni ekspres skočil s tira pri Sofiji

Dva vagona prevrnjena, človeški žrtev ni bilo

Sofija, 15. avgusta. AA. Snoči ob 10. uri je trčel v neposredni bližini Sofije orijentni ekspres v 6 praznih vagonov. Trčenje je bilo zelo hudo in lokomotiva je z več vagoni iztririla, ker je vlak vozil s precejšnjo

brzino 50 km na uro. Vsa okna na vagonih so popokala, dva voza pa sta se prevrnila. Človeških žrtev ni. Progo so v eni uri povravili, nakar je ekspres nemoteno nadaljeval vožnjo proti Carigradu.

Nj. Vel. kralj je včeraj sprejel novega grškega poslanika

Bled, 15. avgusta, k. Danes ob 11:45 je Nj. Vel. kralj v vili Suvobor sprejel v svečani avdijenci novega grškega poslanika na našem dvoru g. Melaca, ki je kralju pri tej priliki izročil svoja poverilna pisma.

Nj. Vel. kraljica na Bledu

Bled, 15. avgusta. Nocoj se je vrnila z avtomobilom v Suvobor Nj. Vel. kraljica Marija v spremstvu romunske kraljice-matere in princese Ilene. Kraljici sta se dalje časa mudili v Avstriji in Nemčiji.

Zadušnica za kraljem Petrom Osvoboditeljem

Beograd, 15. avgusta. k. Jutri dopoldne ob 11. uri se vrši v Saborni cerkvi svečanost v spomin pokojnega kralja Petra Velikega, Osvoboditelja. Svečanosti se udeležijo člani kraljevske vlade, višji uradniki in častniški zbor.

Vpokojitve in imenovanja

Beograd, 15. avgusta. k. »Službene Novine« objavljajo naslednje vpokojitve in imenovanja:

Na predlog ministrstva za javna dela so bili vpokojeni: pri pošti Ljubljana Belar Ivan, Peter Anton, Kopač Alojzij; pri pošti Pragersko Eržen Ana in pri pošti v Mariboru Šuen Roza; imenovani pa: za manipulantne pri pošti v Celju Fridl Franc; v Tržiču Štrumbi Alojzij; v Zidanem mostu pa Lipovšek Silvester.

Padeč delnic Narodne banke in likvidacija državnega dolga

Bograd, 15. avgusta. I. Na današnji beograjski borzi so se delnice Narodne banke znizale na 7550. Ta padeč se v Beogradu motivira z najrazličnejšimi argumenti in se spravlja v zvezo s precej ostro kampanjo, ki jo vodijo beograjski listi že nekaj dni zaradi vprašanja, ali je država dolžna odplačati Narodni banki svoj dolg, ki znaša preko 4 milijarde dinarjev, ali ne.

Kolikor je vaš poročevalci v Beogradu izvedeli od merodajnih krogov, nima ta polemika prav nobene zveze s padcem delnic Narodne banke. Kakor je znano, delnice Narodne banke že 4 mesece polagoma padajo. Pred 4 meseци so notirale 8900. Vprašanje, ali je država Narodni banki dolžna izplačati svoj dolg, je bilo teoretično že rešeno s pogodbo, ki je bila sklenjena med državo in Narodno banko leta 1920. in ki je bila vzakonjena 26. januarja istega leta. Na podlagi informacij, ki jih je zbral vaš dopisnik, so v teku pogajanja za nov zakon, po katerem bo država pospešeno amortizirala svoj dolg pri Narodni banki, kakor se je to dogodilo tudi v drugih državah razen v Sovjetski Rusiji.

Posojila Priv. agr. banke

Beograd, 15. avgusta. AA. Na svoji seji dne 11. t. m. je izvršil odbor privilegirane agrarne banke podelil 124 kreditnih posojil v znesku 3.490.000 Din in 350 zadružnih posojil v znesku 2.830.340 Din.

Curiško devizno poročilo

Curih, 15. avg. Beograd 9-12875, Pariz 20-22, London 25-0425, Newyork 514-10, Bruselj 71-85, Milan 26-08, Madrid 55-40, Amsterdam 207-15, Berlin 122-77, Dunaj 72-65, Sofija 3-725, Praga 15-25, Varšava 57-70, Budimpešta 90-19.

Sport

Jubilejne dirke »Save«

Kolesarsko in motocikli društvo »Save« v Ljubljani je priredilo v petek in praznik ob petletnici obstoja, kolesarske dirke na prostoru S. K. Ilirije. Dirke so se vršile na tekališču z dolžino 384 m in so privabilo precejšnje število gledalcev. Prireditev je bila zelo zanimiva, kajti gledalci so mogli točno zasledovati vse faze ostre borbe med posameznimi vozači.

Dirke so se otvorile s pozdravnim krogom vseh sodelujočih. Poleg ljubljanskih in okoliških društev so sodelovali tudi Mariborčani, Zagrebčani in Beograjdanci.

1. Dirka seniorjev (4 krog): 1. Leković (Sava) 8:20, 2. Maček (Triglav) 8:35, 3. Vodiškar (Trigl.) 8:37.

2. Damska medklubska dirka (3 krog): 1. Slamič (Sava) 2:24, 2. Haberl (Perun) 2:29, 3. Hrastnik (Sava) 2:32.

3. Dirka za klubova prvenstva (10 krog): »Zarja«: 1. Petrovič 7:15, 2. Klešnik, 3. Berčič.

»Triglav«: 1. Hribar 7:06, 2. Kačar, 3. Marolt.

»Ljubljana«: 1. Smrekar 7 min. 2. Gašperšič, 3. Anžič.

4. Juniorska dirka »Save« (5 krogov): 1. Kruščič 8:35, 2. Jug, 3. Jekovec.

5. Glavna dirka »Save« (15 krogov): 1. Cihlak 11:15-2, 2. Djordjević, 3. Gluščič.

6. Medklubska juniorska dirka (10 kr.): 1. semifinal: 1. Redenček (Disk) 7:01-2, 2. Petrovič (Zarja), 3. Bertl (Zarja); 2. semifinal: 1. Rozman (Perun) 7:25-2, 2. Faninger (Perun), 3. Anžič (Ljubljana). Finale: 1. Faninger 8:21-5, 2. Redenček, 3. Anžič.

6. Glavna dirka podobrora Ljubljana (15 kr.): 1. Erdely (Velosip. bataljon) 9:56-8, 2. Djordjević (Sava) 9:57, 3. Gluščič (Sava) 9:58.

7. Glavna mednarodna dirka (20 krogov): 1. Rozman (Perun) 12:38, 2. Cihlak (Sava) 12:40, 3. Erdely (Velosip. bat.) 12:41, 4. Anžič (Ljubljana) 12:41.

Jubilejno proslavo je zaključila svečana razdelitev daril

Iz krogov ljubljanskega občinskega sveta

Dobava bencina

V finančnem odseku se je o priliki proračunske razprave govorilo tudi o dobavi bencina za mestno občino. V Mariboru imajo v plinarni centralo za bencin, kjer je postavljen tank, iz katerega črpajo vozila potrebnih bencin.

Tudi za Ljubljano naj bi se napravil tank z najmanj 20.000 litri in dobava naj se razpiše potom licitacije. Poleg tanka naj se postavi stabilna bencinska črpalka, ki registrira posebej odjem in posebej dosedjanje celotno porabo. Dobava bi se vršila v cisternah. Tak tank bi stal skupaj okroglo 40.000 Din. Posebno ker bi se z domačimi močmi delalo. Omogočena bi bila natančna kontrola, koliko se je oddalo posameznim vozilom, kar se sproti v poseben knjižici zapisuje, ki mora soglašati z registrirano številko pri črpalki. Vozila so pod kontrolo glede porabe bencina, in ker se ve, kam se vozijo, se izračuna poraba za vsako vozilo. S tem se onemogoči, da bi se ž njim manipuliralo. Pod kontrolo bi bila tudi uporaba vozil za uradne vožnje in bi bile osebne vožnje izključene. Taka kontrola je le mogoča, če ima občina sama centralo in kontrolo. Za kontrolo enakokvalitetnega bencina obstoji destilacijski aparat, ki stane le nekaj stotin dinarjev, s katerim se natančno ugotovi pri vsaki cisterni z destilacijo politorske vzorca, je-li odgovarja dobavljeni bencin licitacijskim predpisom ali ne. S tem je omogočeno pri nakupovanju bencina v cisternah licitacijskim potom, da občina predpiše v licitacijskih dobavnih pogojih dopustno specifično težo bencina, zlasti pa najnižjo in najvišjo točko vreliča bencina (Siedegrenze). Na ta način uporablja občina pri svojih vozilih vedno bencin enake kvalitete.

Pošta v Ljubljani kupuje tudi v cisternah in ima svoj tank pri poštni garaži. Za občino bi moral tank in centralna črpalnica tako ležati, da je dostopna vsem vozilom. Primeren kraj bi bila Mestna pristava, ali pa klavnica, ki ima svoj tir. K pristavi bi se pa tudi dal tir polo-

žiti. Ako ni industrijskega tira na razpolago, naj se predpiše v licitacijskih pogojih, da stavi oferent za prevoz bencina od postaje do rezervoarja, za odtočenje bencina v sede zadostno število praznih sodov na razpolago. Prevoz prekrbi občina.

Konsument, katerega letna poraba znaša več cistern, kupuje bencin najracionalnejše samo tedaj, ako si napravi možnost, da ga zamore nabavljati v cisternah naenkrat. V tem primeru je namreč popolnoma neodvisen od raznih lokalnih prodajalnih činiteljev, ker povabi k licitaciji razne interesente. Na tej podlagi mu bo mogoče ob vsakokratni licitaciji dosegči najugodnejše dnevne cene za bencin, ki notira za cisterne na tržišču za bencin. Mestna občina nabavlja bencin v posameznih sodih po Din 9 za kg ali pri raznih črpalkah po Din 6:50 za liter. Omenjena literska cena znaša preračunjena na kilogram Din 8:90, kar pomeni, da je pri črpalkah za 10 para ceneje. Pri cisternskem nakupu bi se pa lahko dosegla nižja cena po Din 8 za kg. Ako primerjamo to ceno Din 8 za kilogram s ceno Din 9 za kg v sodih, je razvidno, da bi občina profitirala pri eni malii cisterni 10.000 kg Din 10.000, ker plača Din 10.000 več, ako kupuje bencin v sodih ali pri črpalkah. Ker pa občina sigurno potrebuje na leto 13–14 cistern, to je 130.000 do 140.000 kg, bi znašal prehranek letno 130 do 140.000 Din in bi se naprava tanka v nekaj mesecih izplačala.

Predlog: Nabava bencina v cisternah naj se takoj razpiše ko se dobri primeren prostor za tank, kar se pa mora zgoditi v enem mesecu in se mora tudi v tem roku postaviti tank.

V finančnem odseku je bil ta predlog meseca marca 1930. soglasno sprejet, a še do danes počiva mirno v kaki miznici.

Pred poldrugim letom je predlagal g. dr. Rožič temeljito reformo občinske uprave in predložitev nove službene pragmatike za magistratne nameščence. Predlog je ostal na mrtvi točki. Upajmo, da se bodo razmere vendar polagoma zboljšale.

Vode v Dravski banovini padajo

Ljubljana, 14. avgusta.

Ze kmalu ui bilo na Veliki Šmaren tako spremenljivega vremena kakor letos. Sedaj jasno, lepo in solnčno, nato črno oblačno in deževno. Popoldne so se na severu nagradili strašni temni oblaki v onih oblikah, ki navadno prinašajo nevihte. Oblaki pa so se podili dalje proti Štajerski. Tudi v smeri proti Krimu so bili gosti črni oblaki ter je bilo opažati, kako se je zadaj za Krimom utrgal oblak.

Po današnjih poročilih so vode, ki se včeraj naglo naraščale, začele prav počasi padati, zlasti Sava, ker je na vseh naših planinah zapadel težak in moker sneg, ki se je začel danes dopoldne naglo tajati ter je povzročil, da so hudojourniki še nadalje naraščali.

Stanje Save

Sava je pri Ježici danes začela prav izredno počasi padati. To tolmačijo domačini tako, da je moralno ponori na Gorenjskem zelo močno deževati in da prihajajo vode še s planin, kjer je padlo mnogo snega. Opoldne je Sava pri Črnuškem mostu padla za 50 cm.

Se počasnejše je padanje Save ob izlivu Ljubljanice. Tam ob bregovih Save stanjuječe prebivalstvo, ki je preživel že mnoge katastrofalne povodnije, je včeraj popoldne bilo pripravljeno na vse ter je z največjo pozornostjo motrilo vsako naraščanje Ljubljanice in Save.

Deželna cesta, ki vodi iz Ljubljane skozi Sneberje in Sv. Jakob čez Savo na Dol, je bila danes pri mostu pod vodo, tako da je bila včeraj in dopoldne za pešce neprehodna. Most, ki je nekoliko višji kot cesta, je bil v nevarnosti. Vodne mase so ga majale. Voda je na teh krajih poplavila polja.

Prav tako je deroča Kamniška Bistrica pri izlivu v Savo poplavila daleč na okrog polja in travnike. Ravnina med Beričevim in Zalogom je bila včeraj in davi spremenjena v jezero. Vsi mlini ob Savi pa še niso bili v nevarnosti, a mlinarji so se pripravljali na vsako eventualnost.

Naglo je Sava naraščala pri Litiji. Nosila je s seboj razno drevje in vejevje. Včeraj je Sava pri Litiji narasla na 290 m nad normalo. To je bilo popoldne okoli 15. Nato je bilo stanje Save vso noč neizprenjeneno. Davi pa je začela Sava padati ter je ob 8. vodostaj zaznamoval še 2 m nad normalo. Stari litinski most je vzdržal vsako silno butanje valov in ni bilo nikake nevarnosti zanj. Pri Krškem je davi bilo zabeleženo vodno stanje 120 cm nad normalo. Vse vodne mase pa so se valile dalje proti Zidanemu mostu, kjer so sprejele iz Savinje zopet nove ogromne množine vode ter je Sava pri Brežicah prav naglo naraščala. Vodno stanje pri Brežicah je bilo dopoldne nekaj nad 3 m nad normalo.

Nalivi na Notranjskem

Tudi v obmejnih krajih na Notranjskem so bili od torka do četrtega z malimi presledki silni nalivi. Po nekaterih krajih je bila noč od srede na četrtek prav strašna, ker je silno bliško in grmelo. Mnoge vasi na hribih so bile mahoma v vodi, ki se je na naglo odtekala dolje v doline.

V Loški dolini so bili veliki nalivi, ki so povzročili, da so mali potočki silno narasli in prav tako tudi veliki potok Obrh. Ta je po

les, da bi h�di ne poškodovali že itak omajačega mostu.

Neurje v Kočevju

Letošnje poletje imajo kočevski kraji neugodno vreme. Vrsti se nevihta za nevihto, elementarna nezgoda za elementarno nezgodo. Malo vročine je bilo samo julija. Temperatura je vedno prav nizka. Že več tednov se vrste naliivi za naliivom. Nebo je vedno oblačno. V sredo proti večeru se je pojavila nad Kočevjem močna ploha. Bučal je tudi med ploho silen vihar. Nevihta je trajala več ur brez prestanka. Ljudje niso mogli spati zaradi močnega grmečja v viharju. K sreči zadnje neurje ni napravilo nikjer posebno večje škode. Vse kaže, da bo slabo vreme v naših krajih trajalo še dalje.

Razveseljiv napredok prometa na naših železnicah

Na podlagi podatkov, ki jih je zbrala kontrola dohodkov pri generalni direkciji državnih železnic, so znašali dohodki v preteklem proračunskem letu 1929/30 v potniškem prometu skupno s 15% državno pristojbino 827,034.683 dinarjev. V proračunski dobi leta 1928/29 so znašali isti dohodki 787,034.683 Din, t. j. za 39,412.349 Din manj, kakor v zadnji proračunski dobi. Dohodki prtljažnega prometa so znašali v letu 1929/30 31,412.064 Din, v dobi 1928/29 pa 30,149.456 Din. Dohodki blagovnega prometa so znašali skupno z 10% državno pristojbino v proračunski dobi 1929/30 2 milijarde 149,116.809 Din, v proračunski dobi 1928/29 pa 1.792,591.310 Din. Iz tega sledi, da so dohodki blagovnega prometa bili v poslednji proračunski dobi za 856,525.058 Din večji, kakor v dobi 1928/29. Skupni dohodki poštnega, blagovnega in prtljažnega prometa so znašali v dobi 1929/30 3,007,664.116 Din, medtem ko je proračun za leto 1929/30 predvideval le 2,543,000.000 Din.

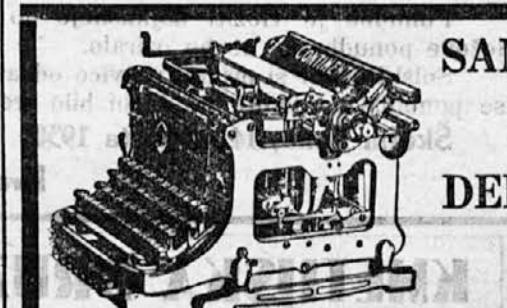
Zalna manifestacija za koroški plebiscit

Celje, 15. avgusta.

V četrtek zvečer ob 20. se je v malo dvorani Narodnega doma v Celju vršil sestanek celjskih narodno-kulturnih organizacij za določitev žalne manifestacije ob 10letnici koroškega ljudskega glasovanja. Zastopana so bila vsa celjska narodno-kulturna društva ter se je iz njih sestavil sledeči odbor: predsednik gospod ravnatelj Smernik, odborniki: gg. sodnik dr. Bašek, profesor Fink, strokovni učitelj Gerlane, profesor Kovačič, oficijal Kramer, sodnik Kompara, dr. M. Hrašovec, okoliški župan Mihelčič, doktor Mejak, poštni upravnik v p. Mirnik, železniški uradnik Novak, upravitelj bolnice Prekoršek, novinar Peršuh, upravitelj Zdravstvenega doma dr. Rebernik. Vsa manifestacija se bo vrnila pod okriljem celjske Sokolskega župe.

G. dr. Mejak je predložil sledeči spored, ki so ga ostali odborniki sprejeli. V soboto 11. oktobra se bo vršil ob 20. uri v dvorani, ki se bo šele določila, koncert koroške pesmi. Na tem koncertu bodo sodelovali Celjsko pevsko društvo, pevski odsek Katoliškega prosvetnega društva ter pevsko društvo »Oljka«. Med koncertom bo kratko predavanje o položaju koroških Slovencev.

Naslednji dan v nedeljo 12. oktobra bo ob 8. zjutraj v župni cerkvi maša »zadušnica za padle koroške bojevниke, ob 9. uri velik zbor pred Narodnim domom z gorivo. Ob 13:30 bo odhod k odkritju spomenika padlim koroškim bojevnikom Šrečku Puncerju na pokopališču v Braslovčah. Pri tem odkritju sodelujejo vsa narodno-kulturna društva Savinjske doline. Ob 14:30 bo odhod poklonitvene deputacije, zastopnikov narodno-kulturnih društev iz krajev ob glavnem železniški progi in koroških borcev na Malgajev grob v Sv. Juriju ob južni železnici. V dnež žalne manifestacije bo prirejena Koroška razstava s spomini na koroški plebiscit ter statističnimi in grafičnimi pregledi slovenske manjšine v Avstriji in nemške manjšine v Jugoslaviji. V nedeljo bodo po mestu prodajali spominske znake s slikami vojvodstva prestola na Gospodstvenem polju; čisti dobitek vseh pridelov in prodajanja znakov je namenjen za nakup slovenskih knjig za koroške knjižnice. O sporedu se bo na nadaljnih sestankih še posvetovalo.

SAMOPRODAJA
CONTINENTAL pisalnih strojev
CONTINENTAL računskih strojev
DELAVNICA
za vse vrste pisarniških strojev:
pisalnih, računskih, kopirnih ter
razmnoževalnih strojev

Ivan Legat

Ljubljana
Prešernova ulica 44

Tel. int. 25-98

Sokolski dan v Studencih pri Mariboru

Maribor, 15. avgusta.

Danes je studenški Sokol znova pokazal, kakšno vnemo vrši svojo veliko narodno in državno misijo v tej nekdaj do temeljev potuječi mariborski predmestni občini, ki je ena izmed največjih v Sloveniji, saj šteje preko 5000 prebivalcev.

Dopoldne je Sokol priredil stafetni tek članov in naraščajnikov po Kralja Petra cesti na proggi 4 × 200 m in sicer po švedskem sistemu. Najboljši doseženi čas je bil 2 min. 25 sek. Na cilj so prišli: 1. brat Zupan, 2. brat Cilenšek, 3. naraščajnik Treven. Prireditev je bila prva te vrste v Studencih in je vzbudila mnogo zanimanja ter privabilna na stotine ljudi na tekašči. Po stafetnem teku so bile na telovadnišču poleg Sokolskega doma vaje za popoldanski javni nastop.

Javni nastop se je začel ob 15:30. Na telovadnišču se je zbralo veliko število gledalcev iz Studencov, Maribora ter ostale okolice. Nastopili so najprej člani pod vodstvom brata Cilenščka ter vzorno izvedli proste vaje. Sledile so vaje članic in naraščajca ter vaje na orodju. Sokoli so pokazali izredno marljivost in vestnost ter požrtvovalnost. Njih vrsta se rekrutirajo po veliki večini iz delavskih slojev. Po javnem nastopu se je ob sviranju godbe »Drave« razvila animirana zabava na prostem in v vseh lepo okrašenih prostorih Sokolskega doma.

Na meji obstreljen divji lovec

Lož, 15. avgusta.

Tiha in ponosa Loška dolina, o kateri je redkodaj kaj slišati v javnosti, ima sedaj svojo posebno senzacijo. Senzacijo ob obstreljenem divjem lovcu. Divji loveci so sicer doma samo na Gorenjskem. Ti se smatrajo za velike junake, aka v strmih pečinah z največjim naporom morejo ustreliti gamsa-orjaka. Ta je potem njih ponos. Drugače je v naših jugozahodnih obmejnih krajih. V lepih snežniških in javorniških gozdovih živi prav lepa divjad, poleg lepih srn tudi jeleni. Ti zapeljejo marsikaterega kmečkega fanta, da prime za puško in hajdi v gozdove na divjačino. Divji loveci so zadnji čas v naših krajih postali prav predzri.

Že ob belem dnevu v četrtek popoldne pred Marijinim praznikom, najbrže, da bi si za praznik preskrbeli dobro divjačino, so s puškami opremljeni odšli trije kmečki fantje iz vasli Dane pri Starem trgu v gozd Lačnik v bližini Ostrega vrha tik meje. Hoteli so streljati srne ali jeleni. Pri nepoštenem poslu jih je zalotila naša obmejna straža. Ko so divji loveci zagledali graničarje, so se skušali skrīti. Dva sta urno pobegnila, tretji pa se je nekoliko kaznal. Obmejna straža je po predpisih zaklicala zaostajajočemu divjem lovcu: »Stoj! Ni hotel obstati. Zato je straža rabila orožje ter oddala iz puške strelo.

Ranjeni divji lovec je mlinarjev sin France Krašavec. Poklicani so iz Loža zdravnika doktorja Raznočnika, ki je ranjencu spral rano ter mu jo obvezal. Ranjeni divji lovec je začasno ostal v domači oskrbi. Orožniška patrulja iz Loža je odšla takoj zjutraj na poizvedovanja, da dožene pravi dejanski stan in ugotovi hkrat še identitetu drugih dveh lovcev, ki sta k sreči pobegnila.

Koncipient
s sodno in odvetniško prakso išče mesta v odvetniški pisarni. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na oglašni oddelek »Jugoslovana«, Ljubljana pod »1. september«.
Obrt
za trgovino z mešanim blagom od-dam. — Ponudbe na upravo »Jugo-slovana« pod »Obrt«.

210.

Naznanilo

Slavnemu občinstvu, osobito cenj. Ljubljancu, vam vladljuno naznjam, da sem prezel ip na novo uređil staroznameno gostilno in prenočišče »Pri stari řangie« na Drenovem griču. Točil bom samo prvovrstna vinja po zmernih cenah. Dobra domaća kuhinja.

<p

Dnevne vesti

Nj. Vel. kralj pa lov v Triglavskem pogorju. Nj. Vel. kralj se je te dni z avtomobilom odpeljal v Triglavsko pogorje na lov na jelene.

Povratak našega finančnega ministra. Po enomesecnemu odmoru v Karlovin Varih se je finančni minister dr. Svrljuga vrnil v Beograd in danes prevzel svoje posle. Minister za gradnje Trifunović je odpotoval iz Beograda na odmor.

Konzul republike Čile je daroval zagrebški univerzitetni knjižnici obširno delo »Chile in Sevilla« v španščini, ki vsebuje niz člankov najboljših čilenskih pisateljev o kulturnem in gospodarskem življenju naroda. Mnogo podatkov v tem delu se nanaša na naše izseljence.

Zakon za pospeševanje turizma. Trgovinski minister je vsem zainteresiranim turističnim uradom naše države poslal načrt zakona o pospeševanju turizma in jih pozval, da podajo svoje strokovno mnenje, da se more po tem zakonski načrt končno stilizirati.

Ukinitev konzulata Kube v Beogradu. Vlada republike Kube je sklenila ukiniti konzulat republike Kube v Beogradu. Razlog ukiniteve je varčevanje.

Vidiranje potniških vizov na grški meji. Grško ministrstvo notranjih zadev je izdalo vsem pristojnim oblastom okrožnico, glasom katere smejo v svrhu lažjega prometa med naravnimi in grškimi trgovci naši trgovci vidirati voja viza na meji pri obmejnih oblastih.

Statistični obrazci. Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani obvešča vse ravnateljstva in upraviteljstva šol, da so zahtevani statistični obrazci še le v tisku. Razposlani bodo takoj, ko jih prejme zaloga od državne tiskarne.

Slovenske molitvenike v Prekmurju. Po naših omarah in miznicah leži polno molitvenikov, ne da bi se rabili. V Slovenski krajini pa bi mogli služiti važni nacionalni vzgoji. Zato jih nemudoma poščete ter jih do 30. t. m. pošljite na naslov: Sok. župa Maribor - Narodni dom. Seveda so enaki darovi še tudi pozneje vsak čas dobrodošli! Župna uprava SKJ v Mariboru.

Poslednje neurje je znatno poškodovalo okolico Splita in Konjički okraj. Tudi v Hrvatskem Primorju je v noči med 13. in 14. avg. divjala nevihta, ki je posebno v okolici Sušaka povzročila mnogo škode.

Dunajska prvakinja v drsanju po ledu v Dalmaciji. Znana dunajska prvakinja v drsanju po ledu Fritz Burger se nahaja že nekaj dni na odpočiku na otoku Hvaru. Splitski akademski klub je simpatično Dunajčanko povabil na obisk v Split.

Angleški pevski zbor v Dubrovniku. S parnikom »Kumanovo« so dospeli v Dubrovnik angleški pevci. Priedili so koncert v dvorani srbskega pevskega društva »Sloga«. Na praznik pa so priedili koncert pred katedralo na prostem.

Sušacka luka. V sušacki luki vlada trenutno velik promet. Enajst velikih parnikov je vsidranih, večje število drugih pa je aviziranih. Tem bodo natprana skladisca razbremenjena in napravila mesto drugemu nujnemu blagu. Kapaciteta luke je popolnoma izkoriscena.

Dunavski most. Mesto Negotin in negotinska Krajina sta se obrnila na ministrskega predsednika s prošnjo, da se most preko Doneave zgradi pri Kladovu, ne pa pri Brzi Palaniki, češ še da je Brza Palanka že tako gospodarsko dovolj močna radi pristanišča v Prahovu, med tem ko je negotinska Krajina gospodarsko zastala, a bi mnogo pridobila z zgraditvijo mostu pri Kladovu.

Lastniki gramofonov — pozor! Po manjših in večjih podeželskih krajih potuje neki moški, star približno 28 let, rodom iz okolice Ljutomerja. Izdaja se za potnika neke zagrebške gramofonske tvrdke. Pri ljudeh zamenjuje gramofonske plošče in sicer 3 do 5 starih za 2 novih. Za vsako ploščo pa zahteva še 5 Din. Plošče pusti pri lastnikih, katerim obljublja, da bodo zamenjane nove plošče prejeli po pošti. Na isti način pa naj se odpošljajo tudi stare na naslov tvrdke. Pač pa takoj vzame denar, s katerim seveda izgine. Tudi v Sevnici je »podjetnemu potniku« nasedlo več oseb. Ker pa plošče le prebolgo ni bilo, so urgirali pri tvrdki, ki jo je zastopal. Slednja je odgovorila, da dotičnik ni bil nikdar pri imenovanju tvrdki in zatorej ni upravičen delati kupčije na njen račun. Seveda je tvrdka takoj odklonila vsako odgovornost tem bolj, ker se omenjena tvrdka ne bavi z gramofonskimi potrebsčinami. Opaziramo vse lastnike gramofonov, da se varujejo nepredvidnih kupčij.

Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. — 166

Razstava Vrbaske banovine. Na inicijativo bana Vrbaske banovine se sestane to nedeljo konferenca gospodarskih krogov iz vse banovine v Banjaluki. Na konferenci se bo razpravljalo o vprašanjih sestave razstavnega odbora Vrbaske banovine s sedežem v Banjaluki. Poleg podpore, ki jo je dovolila banska uprava za ta odbor, bodo morale ta odbor vzdrževati gospodarske organizacije in razstavljalci, deloma pa bo dobival odbor nekaj podpore tudi od občine. Razstava bi se moralna otvoriti že letos septembra in sicer najprej gospodarski oddelki. Kasneje bi bili zastopani tudi drugi oddelki, kakor industrija, poljedelstvo itd.

Mariborski nemškutarji v Beogradu. Prnjatelj našega lista nam poroča: Po opravlilih sem bil te dni v Beogradu. Obedovat sem šel po Slovenki - to je malo pivnico in gostilnico, katere gospodar Srb je ozemljen z neko Slovensko, Vrtojbenko pri Gorici. V zakupu ima kuhinjo Slovenka iz Sv. Lovrenca na Pohorju, od koder je tudi kuharica. Presenečen sem pa bil, ko sem slišal tu skoro samo nemško govoriti, posebno neke mlade gospode. Izvedel sem, da so ti gospodje vsi iz Maribora, od kontrole Priroda drž. železnice in eden od neke banke.

Začudil sem se, kako so mogli takrat listi tako pisati, da je velik udarec Slovenstva v Mariboru, ako odide kontrola Priroda iz Maribora. Ako se je Maribor rešil takih nemškutarjev, je vendar pridobil. Videl sem, da je nekaj drugih uradnikov te kontrole Slovencev-Sokolov, ki so te nemškutarje obsojali.

Tajanstven umor v Zemunu. V soboto je prišlo pred kaverno »Čikago« v Zemunu do krvavega pretepa med Lorencom Rukom in pa tremi znanimi zemunskimi prepričljivci Karлом Majerjem, Antonom Buhmilerjem in Gustavom Šmidom. Glavnega napadnika Majerja so našli predvčerajšnjim ubitega v neki njivi 2 km oddaljeni od kraja, kjer se je vršil pretep v soboto. Kdo ga je ubil in kdaj, ni bilo mogoče ugotoviti. Umor je najbrž epilog pretepa, v katerem je bil težko ranjen Lorenc Ruk; Majerja je ubil kdo od Rukovih sorodnikov iz maščevanja ali pa morda celo eden njegovih prijateljev.

Ljubljana

Zglaševalni predpisi. Po novih določilih o zglaševanju tujev se vsi prekrški zglaševalnih predpisov kaznujejo policijsko, dočim so te prestopke popreje kaznovala okrajna sodišča. Sedaj so zaradi zglaševanj tujev strožja določila in zato je potrebno, da vse stranke natanko pazijo na dotedne predpise. Zadnji čas, od kar je od 1. junija t. l. stopil novi zakon v veljavo, je bilo že nebroj strank prijavljenih policiji zaradi zglaševalnih predpisov ter so bile nekatere stranke občutno kaznovane, ker so iz malomarnosti opuščale vse zglaševalne predpise.

45 let zvestega službovanja je proslavila včeraj kuharica Lenka Graščeva iz Trstenika na Gorenjskem, ki služuje vso do dobre nepretrgoma pri prof. Karlinu v Gorupovi ulici. To je pač redek slučaj stanovitnega in požrtvovalnega dela slovenske kuharice. K lepemu jubileju naše najiskrenje že čestite in na mnoga leta!

Odpiranje in zapiranje trgovin. Ni treba navajati natančne statistike o policijskih prijavah v pogledu prekrškov naredbe o odpiranju in zapiranju trgovin. V zadnjih mesecih je bilo policijski upravi prijavljenih že nad 150 trgovcev in obrtnikov, ki ne vpoštevajo te banske naredbe.

Policijski drobiž. Od četrtega do včeraj opoldne ni bilo v okolišu ljubljanske policijske uprave nobenih aretacij. Iz Hrvatske je bila odgonskim potom poslana v Ljubljano neka ciganska družina, ki spada pod kraljevino Italijo. Policijski upravi sta bili prijavljeni dve manjši tatvini in to tatvina kolesa in nota bene enkrat tatvina »časopisa«. Policijski upravi sta bila dalje prijavljena dva moška zaradi nedostojnega vedenja, neki voznik zaradi trpinčenja živali, neka stranka zaradi zglaševalnih predpisov, 2 kalike nočnega miru, 9 kršitev banske naredbe o odpiranju in zapiranju trgovin, na posled 3 prekrški avtopredpisov in 8 prekrškov cestnopolicijskega reda.

Se vlot v Spodnji Šiški. O vlotu v Spodnji Šiški smo že včeraj poročali. Še nekatere podrobnosti. Krojaški pomočnik Rudolf Rupnik, stanovanec na Celovški cesti, je prvi opazil, da je bilo vlotljeno v Prvo delavsko konzumno društvo na Celovški cesti. Vlotljivo je izrablje hude vremenske neprilike. Vlotil je namreč med največjim nalinom, ko ga ponoči

nikdo ni mogel slišati. Pobral je mnogo moških čevljev, raznega blaga, perila in se založil celo s sardinami, rumom in žganjem. Celotna škoda je cenjena na 2129 Din. Vlot je v četrtek zjutraj prijavila policijskemu stražniku poslovodkinja Roza Skaza. Vlotljivo ni ustreljeno za seboj nikakih sledov, ker je na dvorišču, od koder je vlot v prodajalno, močan nalin sprati vse stopnje. Policija je napravila obširno perustracijo vseh sumljivih elementov ter so bili pred policijo citirani mnogi brezposelnii ljudje, ki se preživljajo z najrazličnejšimi posli.

Nova tatvina kolesa. V Jegličevi ulici stanovalcem samskemu delavcu Franu Jegliču je bilo 14. t. m. ob 16.30 popoldne izpred palace Ljubljanske kreditne banke na Dunajski cesti ukradeno 700 Din vredno, rjavo pleskano kolo znamke »Peugeot«. Tat je neznan.

Aluminijasta

emajlirana modra, siva in rujava kuhinjska posoda vedno in v največji izberi edinole pri tvrdki

Štančko Florjančič

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 35
Točna in solidna postrežba!

Maribor

Inšpektor dr. Andrija Stampar je dospel na svojem inšpeksijskem potovanju v Maribor. V spremstvu šefa tukajšnjega zdravstvenega doma dr. Vrtovca je g. inšpektor pregledal naprave higijenskega zavoda. G. dr. Stampar je nadaljeval svoje inšpeksijsko potovanje proti Rogoški Slatini.

Marijan praznik. Včerajšnji praznik je potekel v Maribor in okolici ves v znamenju božjepotnikov. Precejšnje število jih je odšlo na evharistični kongres v Zagreb, ostali pa so se zbrali v cerkvi Matere Milosti v Mariboru, kamor je priomalno posebno veliko število kmetov in kmetic iz Slov. Goric, živahnove vrvenje pa je bilo tudi pri Devici Mariji v Brezju in pri Devici Mariji v Puščavi. Vreme včeraj sicer ni nagajalo in ni bilo dežja, bilo je pa hladno kot v jeseni.

Proslava 40letnega gasilskega društva v Pekrah. Včeraj so slavili pekrški gasilci 40letnico obstoja svojega društva, ki je bila združena z drugim izletom mariborskogasilske župe na desnem bregu. Obenem je društvo proslavilo tudi 40letnico delovanja dveh svojih ustanoviteljev, načelnika Franca Kaiserja in blagajnika Mihaela Kreuha. Ob 14. uri so člani pekrškega društva izvedli lepo gasilsko vajo, ure kasneje pa se je začela velika ljudska veselica v gostilni Tomš.

Promet v Slovenski ulici. Slovenska ulica je ena izmed najožjih v Mariboru, vrši pa takoj važno zvezo, da je v njej vedno velik promet. Posebno nevarna pa je tam, kjer jo prekriža Gospodska ulica. Da je prometna ovira in nevarnost še večja, se ob obej njenih strane stalno zadržujejo razna motorna vozila. Policija je proti temu že prejela prijavo, vendar bi bilo potrebno, da bi se tako zaustavljanje tu preprečevalo. Določi naj se raje na Grajskem trgu.

Zaključitev učiteljskega tečaja. V četrtek je bil tu zaključen enomesečni tečaj za deška ročna dela, katerega je obiskovalo 20 učiteljev in 4 učiteljice iz vse naše banovine. Tečaj je vodil ravnatelj Hume, poučevali pa so razen njega še J. Rudež, J. Korošec in J. Kos. Poučevali so lepenkarstvo, pleterstvo, linorez in lesorez, mizarstvo, strugarstvo, modeliranje, kovinarstvo in knjigovodstvo.

Razstava učiteljskih izdelkov. V deški mestni Šolski šoli je bila v četrtek popoldne in na praznik včeraj razstava izdelkov učiteljev in učiteljic, ki so se udeleževali tečaja. Za vse ostale razstavljajo se odhod ob 11:10. Vožnja četrtinska. Zbirališče obakrat na celjskem klovdoru. — Načelnik.

* Prihodnja seja odbora za plebiscitno manifestacijo se bo vršila v četrtek 21. avgusta ob 20. uri zvezčer v malih dvorani Narodnega doma.

* Otvoritev planinske koče na Boču. V nedeljo 17. t. m. bo na Boču pri Poljčanah slovenska otvoritev male planinske koče pod vrhom. Na Boču je lep razgledni stolp, s katerega je prav lep razgled. Od Celja dve ure hoda.

* S. K. Rapid Maribor : S. K. Celje. V nedeljo 17. avgusta se bo vršila prijateljska tekma med S. K. Rapidom iz Maribora in S. K. Celjem. Sodil bo g. Ochs. Tekma bo na Glaziji. Pričetek ob 17.

* Smrtna kosa. Dne 14. avgusta je v celjski javni bolnici umrla 40letna delavčeva žena Marija Gajšek iz Slivnice pri Celju.

* Otrok pod avtom. 5letni delavčev sinko Jožan Blažek iz Češkoslovaške, ki je pri sorodnikih v Rogoški Slatini na letovišču, se je na cesti igral, kar mu pride avto nasproti, ki ga je povožil. Fant ima zlomljeno desno nogo in poškodbe na glavi. Prepeljali so ga v celjsko javni bolnico.

* Zoper kolo. Naredniku 39. peš. polka Stanku Stebloniku je bilo ukradeno kolo, ki je bilo naslonjeno na vojašnici kralja Aleksandra. Kolo je rdeče barve, znamke »Helios« in ima številko 392.640.

Razglas

Krajevni šolski odbor v Skolji Liki razpisuje licitacijo za oddajo zidarskih, tesarskih, krovskih in kleparskih del za gradnjo novega poslopja osnovne in meščanske šole ter zraven spadajočega stanovanjskega objekta za učiteljstvo.

Potrebeni pripomočki in pojasnila za licitacijo se dobre pri podpisanim odboru dnevno med 10.—12. uro od 16. t. m. dalje.

Ponudbe je vložiti najkasneje do 30. avgusta t. l. do 12. ure. Na kasneje vložene ponudbe se ne bo oziralo.

Solski odbor si pridrži pravico oddati dela ne oziraje se na višino ponudbe oziraje se na višino ponudbe odkloniti, ne da bi bilo treba zaradi tega komurkoli dajati pojasnila.

Škofja Loka, 14. avgusta 1930.

Krajevni šolski odbor v Skolji Liki.

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

TURJASKI TRG 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v dravski banovini in šteje nad 380 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 20 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

VSAK KMET MORA BITI CLAN KMETIJSKE DRUZBE

»KMETOVALEC«
Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudirazne kmetijske potrebščine

Kranj

Stavno gibanje je še vedno v polnem razmahu. Zida se na vseh koncih mestah. Desni del hotela »Star« pošta bo skoraj dogotovljen. Stavba bo imponantna in bo tvorila z okolico enotno sliko, če se preuredi tudi levi del. Dela vrši znano podjetje Slavec iz Kranja. — Tudi dela, ki jih vrši stavno podjetje I. Bidovec pri zgradbi »Delavskega doma« se bližajo koncu. — G. Stefe, čevljarski mojster gradi v Savskem predmestju tik ob Savi veliko stavbo, kjer bodo nameščene delavnice in skladišča za usnje. — G. Ljudevit Sirc je preurenil svoje trgovske prostore in skladišča. — V okolici, posebno v Kokriškem predmestju se gradi še več stanovanjskih hiš.

Bled

Nova razgledna točka. V nedeljo, dne 17. t. m., ako nam bo vreme naklonjeno, otvorimo tik nad postajo Bled-jezero v hribu Kuhovnica novo razgledno točko. Nad strmo skalo se nahaja lepa ravnica, ki nudi krasen razgled proti Ljubljani in Karavankam. Dohod je markiran in vodi v složnih serpentinh do vrha. Vsak tujec ali domačin, ki se je podal že med graditvijo na to razgledišče, je bil nad krasnim razgledom vzhičen. Da se pa pokrije vsaj deloma stroški, priedi odbor v nedeljo, dne 17. avgusta ob 3. uri popoldne v vrhu na ravnici ljudsko veselico, na kateri se bo pekel na raznju prašiček – za tuje brezvdomno nekaj zanimivega. Za dobro jelo in pičajo je v polni meri preskrbljeno. Prijatelje narave vabimo, da se te prireditve v največjem številu udeleže.

Vreme nam kar naprej nagaja, predvsem v žalost kopalcem, ki kar ne morejo priti na svoj račun. Da nimajo pri tem vremenu tudi gostje nikakega obstanka, je umevno. Kakor nam doli letoviščarji pripovedujejo, tudi v ostalih alpskih letoviščih ni mnogo bolje. Upajmo, da nam bo vsaj zgodnja jesen bolj radodarna s soncem.

Trzin

V soboto zjutraj 9. t. m. je Pešata zopet enkrat po treh letih prestopila svoje bregove. V njeni bližini so bili vsi vrtovi, travniki in njive pod vodo. Tudi del glavne in kamniške ceste je preplavila. Sicer pa je voda zaseila kmalu padati in tako prizanesla polju. Voda pa je prišla tudi v spodnji prostor društvenega doma, kjer nameravajo imeti gospodinjske tečaje.

Telefon je dobila poleg drugih postaj na kamniški progi tudi naša.

Opekarna zavzema vedno večji obrat. Sedaj že postavljajo peč za žganje surove opake. Konj ga je udaril. Milana H., osemletnega fantka je udaril konj v trebuh. Začel je bruhati kri in v dveh dneh je podlegel poškodbam v ljubljanski bolnici.

Nova motorna brizgalna. Ta teden smo jo dobili. Brizgalna je kupljena pri Strojni tovarni in livarni v Ljubljani.

Z nožem ga je hotel. Prejšnji teden pozno zvečer je bilo, so se trije fantje vračali domov. Kar nenadoma skoči izza ogla nekdo in pahne enega izmed treh iz kolesa. Nato pa skoči z nožem proti njemu in mu grozi, da ga bo začkal. Vendar se pa te grožnje niso uresničile, ker sta ga druga dva pomirila in spravila domov.

Ribnica

Kaj je z elektrifikacijo? Pred par meseci so krožile po vseh vaseh v ribniški dolini pole, na katere so se vaščani podpisovali, koliko luči bi naročili, ako se napelje elektrika iz Kočevja, kjer bi zgradili električno centralo. Pole so bile odposlane, sedaj pa vse molči. Ali je ta molk znak nadaljnega dela v tej smeri ali znak, da je vse zaspalo?

Dekorativna in informacijska dela za gozdarsko in lovsko razstavo za ribniško dolino so že večinoma dokončana. Zanimiva bo v ribniškem paviljonu ilustrirana ribniška himna v desetih slikah. Tu bo na humorističen način prikazan prčetek izdelovanja »suhe robe«, t. j. rešet, žlic, kuhalnic i. dr. podobnega lesenege orodja. Ribniško himno je ilustriral akad. Franc Mihelec.

Ta sodnik, ki jih bo sedaj strogo zasliševal z modro pristranostjo; ta bledi tožilec, ki tu za svojo mizico pripravlja njihovo smrt in njihovo sramoto; ti porotniki, ki bodo hoteli zdaj udušiti njihovo obrambo; to občinstvo na tribunah, ki jih spremlja s psovanjem in kričanjem, vsi, sodnik, porotniki, ljudstvo so nekoč ploskali njihovim govorom, slavili njihove zmožnosti, njihove kreposti. Toda ne spominjajo se več.

Evarist je gledal nekdaj v Vergniaudu¹ svojega boga, v Brissotu² svoje preročišče. Sedaj se ni tega več spominjal, in ako mu je ostal v spominu še kak sled davnega občudovanja, mu je samo vzbujal misel, da so ti izroki zapeljali najboljše državljane.

Ko se je vračal po razpravi domov, je čul Gamelin pretresljivo vpitje. Bila je mala Jožica, ki jo je mati

¹ Vergniaud je bil vodja žirondistov († 1793); op. prevajalca.

² Brissot, eden od žirondističnih voditeljev († 1793); op. prevajalca.

¹ Fouquier-Tinville, javni tožilec revolucionarnega sodišča, umrl na morišču 1. 1795; op. prev.

Planina

Preminul je v Čakovcu, kjer je bil pri vojakih, v zgodnji mladosti v 21. letu, Alojz Kolar. Bil je nad šest let vnet član Sokola ter splošno v domačih krogih priljubljen. Pljučnica je končala njegovo mlado življenje. Pogreb je bil v sredo 13. t. m. v Čakovcu. Njegovi starši, bratje in sestre, znanci in prijatelji so ga spremljali na njegovi zadnji poti. Družini najiskreneje sožalje!

Citija

Delovanje gasilnih društev. Gasilna društva Litiske gasilske župe so zelo agilna. Gasilskega kongresa se je udeležilo nad 150 gasilcev v krojih. — Pri javnem nastopu s sekircami so nastopili tudi Šmarčani. — Jablančani se pripravljajo na blagoslovitev nove brizgalne, Zavrnani pa na veliko gasilsko veselico, Šmarčani pa že misljijo na 45letni gasilski jubilej.

Trbovlje

Tatvine sadja in poljskih pridelkov. Posestniki in najemniki v okolišu rudarskih revirjev se vedno bolj pritožujejo, da se v zadnjem času zelo množijo tatvine sadja in drugih poljskih pridelkov. Z ozirom na to je rudniška uprava delavstvu razglasila, da bo vsakogar, ki bo pri tatvini sadja, poljskih pridelkov ali poljski kvare zasačen ali vsled tega ovaden, odpustila iz službe.

Vinotoči. K naši včerajšnji notici v tej zadevi dodajemo, da je bila vest glede točenja ob nedeljah do 9. ure zvečer resnična, ker se je med tem uradno ugotovilo, da je bila razglasena v Službenem listu dravske banovine naimevra na to je rudniška uprava delavstvu razglasila, da bo vsakogar, ki bo pri tatvini sadja, poljskih pridelkov ali poljski kvare zasačen ali vsled tega ovaden, odpustila iz službe.

Cepljene proti škrlatinku. Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani je z odlokom z dne 24. maja t. l. VI, No. 11.822 odredila, da se vrši v Trbovljah ponovna imunizacija proti škrlatinku, ki je po § 3 pravilnika o zaščitnem cepljenu proti akutnim nalezljivim boleznim obvezna. Z imunizacijo bo higijenski zavod pričel dne 11. septembra t. l. ob 9. uri v šolskem poslopu v Trbovljah.

Slov. Bistriga

Koncert. V soboto 16. t. m. ob 8. zvečer predi sin tukajšnjega sodnika g. Vodušek Alfonz koncert v dvorani okrajne hranilnice. Prijatelji umetnostne glasbe bodo prišli na svoj račun, ker je omenjen za svojo dobo, star 17 let, gotovo že priznan umetnik-violinist, kateri je že pred leti zadivil Bistričane s svojimi izvajanjimi.

Ribiška srča. Naš neutraljivi ribič gosp. Arseneg je imel te dni srčo. Lvolil je šeukov, dolgo 90 cm in 3:50 kg težko, kar je za naše, na ribah prazne vode, gotovo redkost. Želimo mu še mnogo takega plena.

Vreme. Zadnje dne trajajoče deževje je poplavilo travnike med Sl. Bistrico in Črešnjevcem. Nastala so celo jezerja, katera so privabila cele jate divjih rac, bekas in tudi čapelli, ki so za naše kraje sicer redkost. Lovci jih pridno zalezajo ter imajo nekateri že zaznamovati uspehe. Želimo jim: dober pogled na lovski blagor.

Bela Krajina

Mirna gora, naš belokranjski Triglav, visoka 1084 m, kjer smo si lani z velikim trudem otvorili svojo prvo planinsko kočo ima vedno več obiskovalcev. Vedno več je ljubiteljev njenega nežno prisrčne lepote. Vsakdo se rad zopet in zopet vrne na njene zelenle trate, kjer se ti oko divi našim belokranjskim lozam, trtam, in zidanicam, pa našim belim vasem, ki jih gledaš tako plastično, vse: od Sv. Križa, Črnomlja Dragatuša, Gribelj in Adlešič pa do Metlike, Vivodine, Suhorja in Nedelje itd. Vpisna knjiga pa ti pove za vse naše kraje in stanove, ki so jo že obiskali, celo z Murske Sobote, Kamnik, Zagreb, Beograd itd. Pa tudi naš narod je že začel hoditi na svoj Triglav. Zadnji je bil med njimi tudi naš škof g. dr. Gregor Rožman. Za Mirno goro skrbe predvsem Crnomaljci. Kaj ko bi Metličani vzeli v roke akcijo za kočo na — Trdinovem vrhu!

XVI

Ko je Evarist cele tri mesece žrtvoval domovini vsak dan nekaj slavnih ali tudi neznanih žrtev, je dobil svoj lasten proces; našel je slednjič obtožence, ki je bil njegov obtoženec.

Odkar je zasedal v Tribunalu, je željno iskal v množici osumljencev, ki so hodili mimo njegovi oči, Elodijinega zapeljivca, o katerem si je bil ustvaril v svoji živi domišljiji sliko, ki je imela nekaj točnih potez. Predstavljal si ga je mladega, lepega, predzravnega in v njem se je utrdilo prepričanje, da se je izselil na Angleško. Bil je uverjen, da ga je odkril v nekem mladem emigrantu z imenom Maubel, ki se je vrnil v Francijo in ki ga je ovadil domačin, pri katerem je stanoval; prijeli so ga bili v neki gostilni v Passyju in njegovo zadevo je med tisoč drugimi preiskovalo Fouquier-Tinvilleovo¹ osobje. Pri njem so bili zasegli pisma, ki jih je obtožba smatrala za dokaze zarote, ki jo je baje snoval Maubel s Pittovimi agenti, ki pa so bila v resnici le pisma, ki so jih pisali emigrantu londonski bankirji, pri katerih je bil naložil svoje imetje. Kakor je vse kazalo, so hodile Maubelu, ki je bil mlad in lep, po glavi predvsem galantne skrbi. V njegovih

Primorske vesti

Prepoved. Tržaška sindikalna oblast je prepovedala delavcem izseliti se v južne dele Italije, ki jih je razdejal poslednji potres. Tam zanje ni dela.

P Smrtna kosa. V Šent Petru pri Gorici je umrl bivši ravnatelj goriške hranilnice in zastavljalec Anton Jakonič.

P Stalna izložba umetniških del v Trstu. Po mnogih več ali manj ponesrečenih poskusih dobi tržaško mesto spet novo stalno razstavo umetniških del. V kratkem bo društvo umetnikov priredilo tudi četrto razstavo umetniških del v tržaškem ljudskem vrtu.

P Pristaniške pristojbine. Italijanski uradni list je objavil nova določila o pristaniških pristojbinah na osebni promet za poslednje štiri mesece tega leta. Po vseh italijanskih mestih se te pristojbine niso spremenile, le v Trstu so se zvišale za 150 lir na vsakega potnika.

P Javna dela v tržaški pokrajini in mestu. Tržaška pokrajinska uprava je objavila načrli izrednih javnih del v pokrajini. Skupen proračun teh del znača 7.200.000 lir. Po večini bo ta denar izdan za popravila cest in mostov, za karabinersko vojašnico in za deleno elektrifikacijo tržaške Istre. Dela bo na ta način dobitilo 800 italijanskih delavcev. Tržaška občina pa bo za 18 milijonov lir popravila ceste in kanalizacijo, gradila šole in druge javne naprave, spomilna tramvajska promet in plinske napeljave. Pri teh delih pa bo zaposlenih 400 do 500 delavcev za dobo nekaj mesecev. Na tak način se namerava omiliti brezposelnost, ki je posebno v Trstu zelo velika.

P Istrsko grozdje in Reka. Istrski vinogradniki, ki so že leta v budih stiskah, ker delajo njihovemu pridelku italijanska vina veliko konkurenco, so si skušali pomagati z izvajanjem namiznega grozja. Toda tudi ta poslednja namera jim je spodelila. Reka, ki konsumira ob tem času do 20 in več stotov namiznega grozja z one strani Jadrana, iz apuljskih in celo romanskih pokrajin. Iz Jakina vozijo parniki vsak dan na Reko, in grozdje, ki je še včeraj zorelo na apuljskih trtah, je bilo danes opoldne že na mizah reških meščanov. Iz bližnje Istre pa prihajajo parniki na Reko komaj po dvakrat na teden in kdo bo kupoval zaradi tega staro istrsko grozje? Istrski vinogradniki pa so propadali in oblasti je zaskrbelo zaradi davkov, ki jih je bilo vedno manj. Sedaj so se odločile, da vsaj glede Reke pomorejo Istranom. Vpeljale bodo menda avtomobilsko zvezo med Pazinom in Reko. Tovorni avto bo zbiral vsak dan istrsko grozje in ga sproti odvaja na Reko.

Radio

Ljubljana, sobota 16. avgusta: 10. Prenos druge javnega zborovanja na Evharističnem kongresu v Zagrebu, 12:30 Plošča. 13. Časovna napoved, borza, plošča, 13:30 Iz današnjih dnevnikov, 18:30 Danilo Bučar poje kuplette, 19. Duet: Cítre in kitara (gg. Ahačič), 19:30 Predavanje, 20. Cerkevni koncert zagrebškega oratorijskega društva Sv. Marka (prenos). 22. Časovna napoved in poročila, 22:15 Prenos z Bledu (Erich Herse). 23. Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, sobota 16. avgusta: 10:30 Plošča. 12:45 Opoldanski koncert radio-kvarteta, 13:30 Dnevne vesti. 19. Zdravstvena ura, 19:30 Koncert na harmoniku in klarinet, 20:15 Jugoslov. večer do 22:45, 20:15 Beograd: Narodne pesmi na kitaro, 21:05 Zagreb, 21:55 Ljubljana, 22:45 Časovna napoved in dnevne vesti. 23. Večer, koncert radio-orkestra.

Zagreb, sobota 16. avgusta: 10. Prenos zborovanja na Evharističnem kongresu, 16. Prenos zborovanja na Evharistično mknogresu, 19:30 Predavanje v francoščini, 19:45 Kulturne in društvene vesti, 20. Veliki cerkevni koncert, 22. Dnevne vesti v vremenu, 23:30 Prenos nočne pridige iz stolnice, 24. Prenos polnočne pontifikalne sv. maše iz stolnice.

Stanje po VII. kolu.

Nedeljkovič 7, Gabrovšek 6, Hegediš 5 (1), Schreiber, Ačimovič 5, Heklay, dr. Aleksić 4, ing. Strauß 3, Herbatin, Šiprak 2 in pol, Balogh 1 in pol, Puškaš, Putnik 1, Petrović pol.

Sokolstvo

J. S. K. »Jadran« na Malejevem grobu

Tekmovalci in tekmovalke J. S. K. »Jadran«, ki so bili o priliki juniorskih plavalnih tekem v Ljubljani, so se odpeljali v Bohinjsko Bistro, kjer so položili na grob br. Maleja favorjeven venec in šopek cvetlic z Marjanom. Jadranaši pod vodstvom predsednika g. dr. Čuliča je sprejel na kolodvoru odbor sokolskega društva, nakar so se skupno pdali na pokopališče, kjer so položili venec ter je spregovoril g. dr. Čulič nekaj besed v spomin našega tekmovalca. Jadranaši je zalila grob z vodo, ki so jo zajeli v Jadranskem morju. Jadranaši so nato izrekli svoje sožalje v imenu kluba in vseh slovenskih sportnikov obitelji pok. br. Maleja.

Lepa gesta mladih plavalcev v plavalk je vse prisotne globoko ganila in nam je dokaz o velikih simpatijah in velikem spoštovanju, ki ga goje splitski športniki do Sokolstva.

Smrt velikega čehoslo

Koliko pojedo ljudje v Newyorku?

Pred dvema leti so štrajkali v Newyorku šoferji tovornih avtomobilov. Zaradi njihovega štrajka pa je bila kar čez noč resno ogrožena prehrana newyorškega prebivalstva. Skrb za hrano pa je napotila newyorške časnike, da so takoj dali izračunati, koliko hrane potrebuje devetmilijonsko mesto kakor je Newyork na dan.

Natančni računi so povedali, da je Newyork redno preskrbljen z živilim le za 4 tedne. Če bi sovražnik mesto oblegal, bi moral Newyork po 4 tednih zaradi lakote kapitulirati. V podobnosti pa so ugotovili sledenje: Zaloge kondensiranega mleka bi zadoščale za približno 5 tednov, žita in moke bi bilo pa za 1 mesec. Neverjetno velike pa so v Newyorku zaloge jajc, ki jih je v skladisih dovolj za 3 mesece. Najomenimo tu dejstvo, da se nahaja v newyorških hladilnicah jajca, ki so že stara po par let. Mesa pa imajo v hladilnicah komaj 10 milijonov kilogramov, tako da bi zadostovala zaloge le za nekaj dni, zelenjave pa bi zmanjšalo že v treh dneh. Krompirja bi imeli za 10 dni. V splošnem pa bi Newyork bil v 4 tednih izstradan, če bi ga oblegali.

Statistika je takrat ugotovila, da potrebuje Newyork na leto 540.000 vagonov živil ali na dan 1370 vagonov. Če bi imel toliko vagonov en sam vlak, bi moraj pešec korakati ob njem 4 ure, da bi prišel od lokomotive pa do zadnjega vagona. Več kot polovica živil odpade na zelenjavo in na sadje. Čeprav je zaledje Newyorka zelo bogato, prihaja vendar za prehrano tako ogromne množice ljudi komaj v poštvet. Vrtovi, ki pošiljajo svoje pridelke v Newyork, leže raztreseni po 38 državah severo-ameriške Unije, pa še 15 tujih držav lahko proda lep del svojih pridelkov v Newyorku. Ozemlje, na katerem bi hoteli pridelati toliko krompirja, kolikor ga Newyorčani pojedo, bi moralno merititi 54.000 ha.

Newyorškega želodca pa se ne da kar tako nasiliti, ker so ljudje zelo izbirčni in silno podvrženi vplivu mode. Komaj postane kakšna jed »moderna«, pa morajo že vrtnarji na Floridi ali bogevke popolnoma preurediti svoje obrate. Nekaj časi so bile n. pr. zelo v modi artičoke. Te so prodajali spočetka le neki Italijani. Kar naenkrat pa so se učenjaki začeli pisati v razne ženske in družinske liste, da so artičoke mnogo bolj zdrave kakor špinaca in Newyorčani so se začeli za artičoke kar trgati. Danes jih pojedo po 680 vagonov na leto.

Vsek prebivalec Newyorka pojde na leto povprečno po 150 kg zelenjave, največ seveda krompirja (50 kg). Poleg krompirja pa pojedo silno dosti čebule (14 kg na osebo in na leto) in pa paradižnikov, solate pa razmeroma malo (po 8 kg na osebo in leto).

Visoko cenijo v Newyorku sadje. Sadni trg je v Newyorku vedno sijajno založen, ker imajo Zedinjene države vse vrste podnebjja, od tropicne vročine pa do polarnega mraza. Zato se dobi na sadnem trgu v Newyorku istočasno vse: črešnje in grozdje in rdeče jagode o Božiču in slive za Veliko noč. Vsak prebivalec tega velikega mesta pojde ali pozoblike povprečno na leto po 165 kil sadja. Najbolj je priljubljeno grozdje, ki ga pozoblje vsak povprečno po 22 kilogramov na leto. To se pravi, da ga v dobi prohibicije tudi precej naprešajo, ampak tega statistika ne ve. Priljubljene pa so tudi pomaranče, ki jih pojedo povprečno po 27 kg na leto in osebo, zlasti pri zajtrku.

Konzum mesa pa pada. Časopisi namreč silno mnogo pišejo o rastlinskih vitaminih in ljudje v Ameriki verjamejo radi vse, kar berajo.

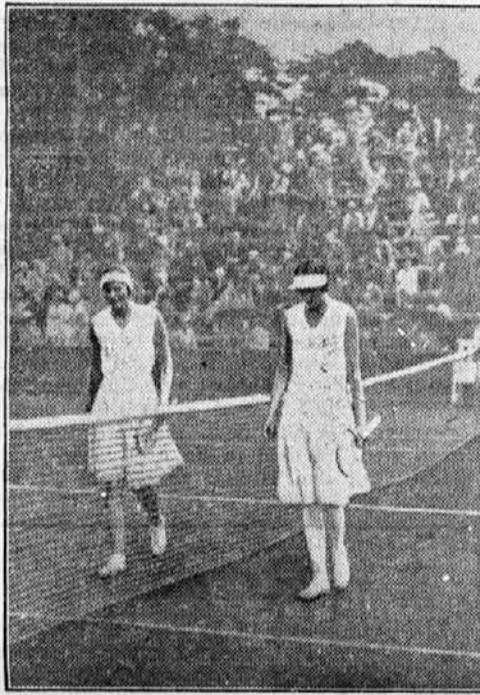
Velikanski pa je konsum mleka. Mleka porabijo skoraj 4 milijone litrov na dan, ki ga daje poldrug milijon krav. Za konsum mleka dela mlekarstva industrija silno propagando, za katero izda na leto na milijone dolarjev. Mleko v Newyorku je izborne kakovosti, zlo pa je to, da servirajo mleko včasih tudi k jedem, ki jih mi nismo vajeni z mlekom uživati.

Na razne znanstvene teorije o prehrani prisegajo prebivalci Newyorka kar na slepo. Ne-

kaj let n. pr. je bila v modi teorija o kalorijah in takrat si našel v vseh newyorških gostilnah na vsakem jelovniku zapisano poleg vsake jedi še neko številko. Ta številka pa ni pomnila cene jedi, ampak število kalorij tiste jedi. Na podlagi teorije o kalorijah so izdelali načinčne kuhrske recepte, ki so omogočili pripraviti »kaloričen obed« že za 25 centov.

Ko so pa spoznali, da teorija o kalorijah ne drži prav in da ni posebno priporočljivo jesti preveč oluščenega riža, ampak da je bolje jesti več zelenjave, takrat je prišlo do veljave kislo zelje, ki baje pometa želodec kakor cestni pometač cesto z metlo. Za kislo zelje se je zavzel zlasti jekleni trust, ker je prodal ogromno množino škatelj za konzervirano kislo zelje.

Spošno pa je kuhanja v Newyorku za evropski želodec nekaj strašnega. Najbolj čutimo mi, da nimamo juhe, zato pa tudi nimamo skoraj nikjer kuhanega mesa, ampak samo pečeno. Tudi zelenjavo samo poparijo in nekaj malega zabelijo, da je za naš okus neužitna. Najhujše pa je, da prave, naravne masti skoro ne poznajo, ampak rabijo le umetno mast. Zato ni čudno, da je rekel slavni dunajski zdravnik dr. Lorenz, da bi napravil v Ameriki sijajno kupčijo kakšen evropski špecialist za želodčne bolezni.

Damska tenis-tekma Nemčija-Anglija

Slika predstavlja nemški igralki gdč. Aussem in Krahwinkel, ki sta ju premagali Angležnji Miss Mudford in Miss Holcroft-Watson.

Čegav čas je dražji — bankirjev ali časnikarjev?

Humorističen slučaj je doživel ameriški bankir in milijarder Morgan za svojega poslednjega bivanja v Londonu. Morgan je mož, česar čas je neizmerno drag in ki se prav posebno noč ukuvarjati s sitnimi časnikarji in poročevalci. Neki poročevalci je imel pa vendarle srečo, da je prišel do Morgana. Morgan, ki se ga je hotel odkriti, mu je dal sporočiti, da velja vsaka minuta njegovega življenga 250 dolarjev. Časnikar je dal sporočiti bankirju, da sprejme ta pogoj. Morgana je pričela zanimati držnost časnikarjeva, vsled česar ga je izjemoma sprejel. Pozdravil ga pa ni prav uljudno: »Torej hitro, kaj želite?« — »Nič!« je odgovoril poročevalci. »Hošem le dve minuti z Vami govoriti. Tako to storim. Dve minuti veljata pri Vas torej 500 dolarjev. Tu jih imate!« je reklo časnikar ter položil pet bankovcev po sto dolarjev na mizo. — »Toda kaj hočete izvedeti od mene?« — »Nič, prav nič!« — »Čemu ste torej hoteli govoriti z menoj?« — »Stavil sem, da bom z Vami govoril. Gre za 2.500 dolarjev. Petsto sem jih Vam ravnokar dal, tako da mi jih še dvatisoč ostane. Z drugimi besedami:

Polaganje telefonskega kabla

Nemški in angleški delavci polagajo v Rokavskem zalivu telefonski kabel, ki bo vezal Boulogne in St. Sandgate in ki ga je dobavila Nemčija na račun vojne odškodnine.

Jaz sem v eni minutri 750 dolarjev več zasluzil nego Pierpont Morgan. Dve minuti sta pretekli! Nasvidenje! — Morgan je pozneje pravil svojim prijateljem, da bi prav rad dal časnikarju še 1000 dolarjev, tako zelo mu je ta dogodba ugajala.

Newyork večji kakor London

Zadnje ljudsko štetje v Ameriki je po dolgem času odločilo stari spor med Londonom in Newyorkom, katero mesto da je večje. Odločitev je padla za Newyork. Po najnovejšem ljudskem štetju ima namreč Newyork 9.857.880 prebivalcev, London pa samo 7.864.130, torej za 2 milijona manj kakor Newyork. Pri obeh mestih so vsteti tudi okoliški kraji, ki leže od sredine mesta 20 milj daleč na okoli, pri Londonu pa so vzel v račun ves policijski okoliš. Da Newyork tako zelo raste, ni čudno, kajti beg z dežele v mesto ni nič manjši v Ameriki kakor v Evropi. Dva milijona prirastka na prebivalstvu, ki ga izkazuje Newyork, pripisujejo samo begu z dežele.

Avtomobili in velblodi

V nekem poročilu trgovske zbornice v Marcellle-u stoji, da so v Afriki začeli avtomobili prav močno izpodrivati velblode (kamele). Cena velblodov je vsled tega silno padla — komaj petino tega velja dober velblod danes kakor je veljal nekdaj. Dober velblod je še pred 5 leti veljal okoli 5000 frankov (10.000 dinarjev), danes pa dobi velblodov po 1000 frankov kolikor jih hočete.

Danes ima v Afriki, zlasti pa v francoskih kolonijah že skoro vsak »boljši« človek svoj avtomobil, ustanovili so pa tudi že mnogo avtoprometnih družb.

Proti avtomobilom pa so začeli v najnovejšem času nastopati starokopitni mohamedanci, zlasti derviši, ki pravijo, da avtomobil ne privna nikomur srce, kajti blagoslovljeno je le delo, ki ga opravi velblod.

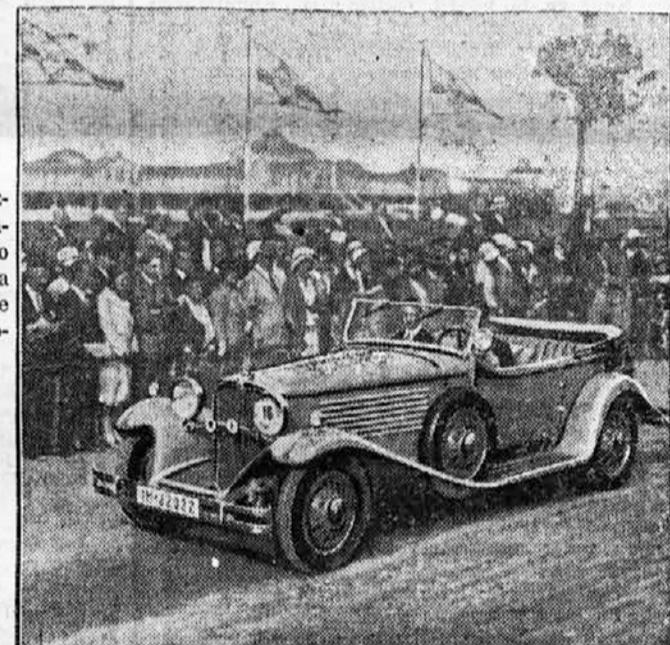
Izpred sodišča.

Sodnik: »Torej kar hočete, ali 3 dni zapora ali pa 200 Din.«

Obojenec: »Prosim za 200 Din.«

Lepotna konkurenca avtomobilov.

V kopališču Swinemünde ob Vzhodnem morju je priredil nemški avtoklub lepotno konkurenco avtomobilov. Prvo dario, ki ga je občinstvo samo odločilo, je dobil 8-cilindarski športni avtomobil ritmojstra Stoewerja.

Najdražji podpis na svetu

Najvišjo ceno za lastnoročni podpis je dosegel te dni na neki javni dražbi podpis g. Buttona Gwinetta, ki je podpisal tudi ameriško deklaracijo za neodvisnost 4. julija 1776. Njegovih lastnoročnih podpisov je prav malo in zato je dosegel njegov podpis ceno 51.000 dolarjev. Ameriški zbiralc lastnoročnih podpisov bi namreč radi imeli lastnoročne podpise vseh, ki so podpisali omenjeni državnopravni akt.

Neupravičen strah pred narkozo

Strah pred narkozo in njenimi posledicami se loti skoro vsakega bolnika, če mu rečejo, da se mora dati operirati. Pa tudi za zdravniku ni lahek odgovor na vprašanje, ali sme bolnika narkotizirati ali ne.

Ljudje imajo o narkozi (uspavanju) prav čudne in zelo različne nazore. Zato pa je zelo hlevredno, da je zbral dunajski profesor dr. Breitner prav obsežno statistiko o razmerju med številom v narkozni izvršenih operacij in pa med številom smrtnih slučajev, o katerih pravijo, da jih je zakrivila narkoz. Potrebne podatke je dobil prof. Breitner od 16 dunajskih bolnišnic, kjer si vse take slučaje natančno zapisujejo.

Statistika 16 dunajskih bolnišnic izkazuje 152.360 v narkozni izvršenih operacij. Izmed vseh teh operiranih bolnikov jih je umrlo le 55 na posledicah narkoze in ne na operacijah samih. Nad 15.000 bolnikov pa so narkotizirali (omamili) le lokalno, a od teh sta umrla le dva.

Te številke povedo, da umrje od narkoze na 3000 operirancev komaj le eden na posledicah narkoze. To se pravi, da obvladujejo zdravnik dandanes tehniko narkotiziranja že tako, da so smrtni slučaji vsled narkoze že kar izjeme.

Če pa vpoštevamo, da se smrt vsled narkoze ne da vedno točno dognati in da narkozni prislušuje dosti smrtnih slučajev, katerih pa narkozna v rešnici ni kriva, postane odstek smrtnih slučajev v narkozni še manjši. Ljudje naj se torej narkoze ne boje preveč.

Znanost pa išče vedno še nova mamilna sredstva, ki naj bi bila popolnoma neškodljiva.

Agitirajte za Jugoslovana!

Bojkot angleške trgovine

Bojkot angleškega draga v Indiji je povzročil, kot je »Jugoslov« že obširno poročal, angleški industriji zelo veliko škodo. Naša slika nam kaže ogromno manifestacijo Gandhijevih pristašev za bojkotno gibanje.

Ta pustolovec je izvršil več tatvin v Kranju in Kamniku. Po noči 25. julija t. l. je vломil v pisarno tovarne »Kaolin« v Črni pri Kamniku. Odnesel je iz blagajne 4522 Din in še druge stvari v skupni vrednosti 4670 Din. Odnesel je tudi legitimacijo inž. Razpotniku. Božu Reipiču je Fohn ukradel razno orodje v vrednosti 200 Din.

Pravijo, da je v kamniški okolici izvršil še več drugih tatvin in vломov ter goljufij. Fohn je sedaj iz Kamnika izginil. V Kamniku je pustil tudi več dolgov po gostilnah.